

Adrian Preisler

KÆMPER FOR KLIMAET

Klimaet er i krise, men politikerne gør alt for lidt for at hjælpe det, mener 19-årige Adrian Preisler. Han er en del af 'Fridays for Future', som især er kendt for at arrangere klimademonstrationer og kræve, at politikerne tager ansvar.

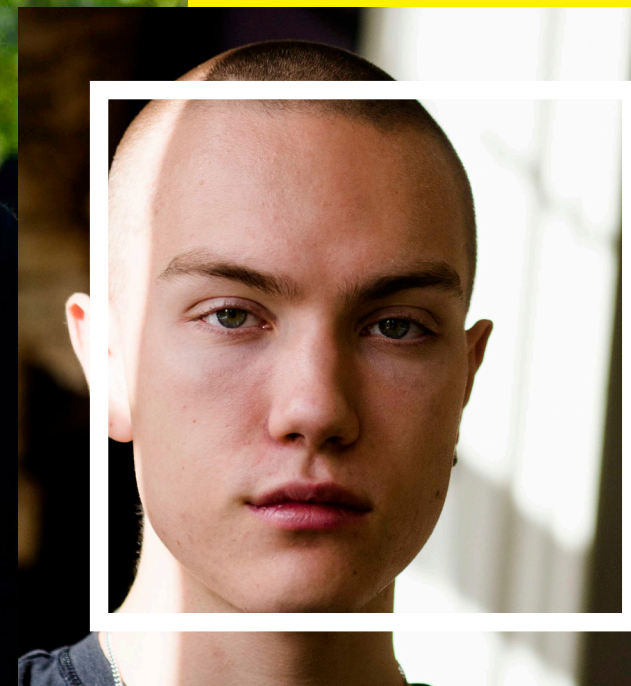
ARIAN PREISLER

ALDER: Født i 2000

BOR: I Danmark, nord for København

FAMILIE: Bor sammen med sin far, mor og lillebror

KÆMPER ISÆR FOR: At gøre opmærksom på klimaforandringer og behovet for politisk handling fra os alle sammen

Alle foto: Lene Vendelbo

Adrian Preisler er 19 år og klimaaktivist. Hvis du har set indslag i TV om de store klimademonstrationer i København, så har du måske set resultatet af det arbejde, han og en masse andre unge laver. Sammen med sine medaktivister har Adrian været MC – Master of Ceremonies – for at starte kampråb og præsentere talere ved en række af demonstrationerne. Og for det meste kan det høres.

“Vi råber igennem,” som han siger med et smil.

Bag demonstrationerne står bevægelsen Fridays for Future, som støtter op om den berømte svenske klimaaktivist Greta Thunberg. Adrians vej ind i klimaaktivismen begyndte hos Den Grønne Studenterbevægelse. Det var hos dem, at Adrians klima-engagement tog fart for et års tid siden. Dengang gik han stadig i gymnasiet og ledte efter et sted at være politisk aktiv. Adrian tjekkede forskellige politiske ungdomsorganisationer ud, men det var først, da han opdagede Den Grønne Studenterbevægelse, at han fandt det sted, som passede til ham som klimaaktivist.

“Jeg fik følelsen af, at hér kunne jeg gøre noget.” ►

Adrian Preisler har kun købt genbrugstøj de sidste tre år. Han er stoppet med at spise kød. Desuden flyver han ikke, bruger offentlig transport og har valgt ikke at tage et kørekort.

SO TIRED
OF BEING
TIRED OF
CAPITALISM

“VI HAR KUN ÉN KLODE, OG
VI ER NØDT TIL AT FORENE
OS I KLIMAKAMPEN. DET
KAN VI GØRE GENNEM
MENNESKERETTIGHEDERNE.”

ADAM PREISLER

FN'S VERDENSERKLÆRING OM MENNESKERETTIGHEDERNE

Klimaforandringer påvirker mange af de menneskerettigheder, som Amnesty arbejder for. Det handler om retten til bolig, mad, vand og retten til liv. Derudover rammer klimaforandringer især de mennesker, der i forvejen er sårbare. Nedenfor kan du se, hvilke artikler i FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne som har noget med klimaforandringerne at gøre.

Retten til liv: Handler om at leve i sikkerhed og frihed. Men klimaforandringerne truer milliarder af menneskers sikkerhed (art. 3)

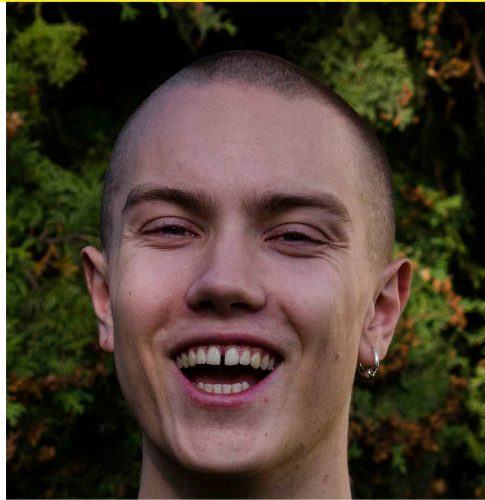
Retten til sundhed: Ifølge FN's Klimapanel, IPCC, vil klimaforandringer forårsage flere sygdomme blandt andet på grund af hedeølger og brande. Der er større risiko for underernæring som følge af en lavere produktion af fødevarer i fattige lande (art. 25)

Retten til bolig: Klimaforandringer truer denne rettighed på mange måder. Ekstreme vejrforhold ødelægger folks hjem og livsgrundlag (art. 17).

Retten til vand og sanitet: Klimaforandringer gør vand til en endnu knappere ressource. Ekstremt vejr forårsaget af klimaforandringer kan efterlade vandet forurenet og samtidig sprede sygdomme. Mere end en milliard mennesker har allerede nu ikke adgang til rent vand (art. 25).

Retten til ikke at blive diskrimineret: Klimaforandringer vil marginalisere udsatte grupper yderligere, hvis ikke der tages højde for kvinder, børn, fattige og oprindelige folk, der bliver særligt påvirket af klimaforandringer (art. 2)

Børns rettigheder: Klimaforandringer er en alvorlig trussel mod børns rettigheder. Ifølge FN's Verdenssundhedsorganisation, WHO, skyldes et ud af fire dødsfald blandt børn et usundt miljø (forurening, passiv rygning, vand og manglende adgang til sanitet og hygiejne). Når det gælder klimaforandringer, så er de hyppigste dødsfald infektioner, dårlig sanitet og malaria. Børns ret til uddannelse, vand, fødevarer, bolig, sundhed og udvikling er også påvirket, især kombineret med fattigdom (art. 25).

Adrian mener, at klimaaktivisme er for alle – og “at vi alle har mulighed for at handle”. Da skovbrandene i Amazonas var på sit højeste, brugte han og en række andre aktivister sociale medier til at indkalde til en demonstration foran den brasilianske ambassade. 24 timer efter stod han sammen med 300 andre mennesker foran ambassaden. “Jeg oplever en stor vilje til at gøre noget.”

VI SKAL HANDLE NU!

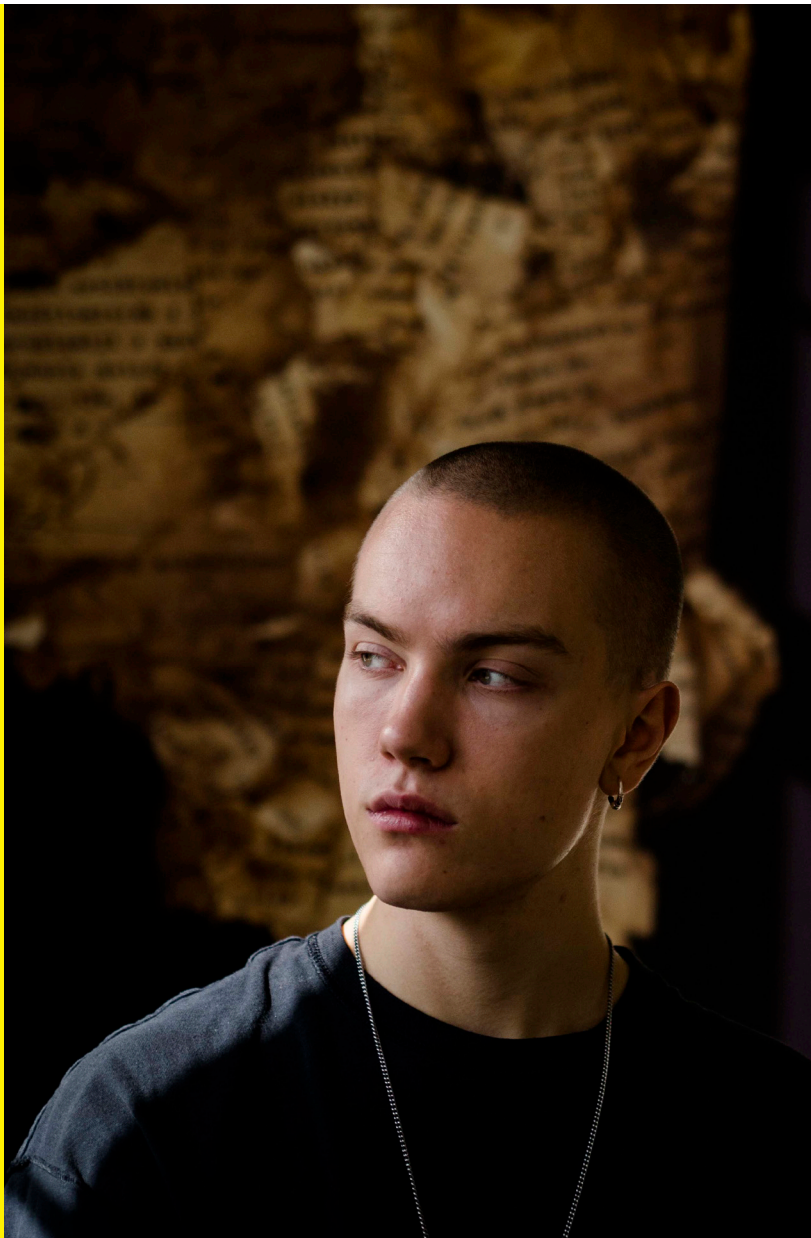
Fridays for Future forsøger at råbe politikerne op – og Adrian vil gerne se meget mere handling fra netop politikerne:

“Spørgsmålet handler ofte om, hvad vi skal gøre, som noget vi nærmest lægger oven på det, vi allerede gør. Men til at starte med kunne vi kigge på de ting, vi skal lade være med at gøre. Vi ved for eksempel, at fossile brændstoffer udleder gigantiske mængder CO₂. Hvad hvis vi lukker for brugen af fossile brændstoffer om to år? Så vil vi som samfund være nødt til at finde alternativer – og det i en fart. Vi ved jo ikke med sikkerhed, om vi har indtil 2030 til at lave en 70 procent CO₂-reduktion, så hvorfor vente? En krise må behandles som en krise – no matter what. Og det kan kræve drastiske tiltag.”

At det er børn og unge som Greta Thunberg, der står i spidsen for klimaoprøret, er naturligt, mener Adrian:

“Selv om mange børn ikke helt kan forklare, hvordan drivhus-effekten fungerer, så ved de jo godt, hvad der er galt.” Adrian mener dog ikke, at det er børn og unge, der skal komme med løsninger på klimaudfordringerne. Han peger i stedet på, at klimakrisen er et politisk ansvar.

“Men udfordringen er, at krisen ikke kan håndteres som et almindeligt politisk problem. Vi er nødt til at ændre strukturerne i samfundet, og det er her, vi i Fridays for Future presser på, for det er vores allesammens fremtid, det drejer sig om.” Adrian nævner, at en måde at inddrage børn og unge på for eksempel kunne være gennem et klimaborgerting, hvor nogle af medlemmerne kunne være unge under 18 år, så de kan få en stemme og indflydelse på deres fremtid. ►

FRA KLIMADEPRESSION TIL KÆRLIGHEDSERKLÆRING

Adrians interesse for klimaet begyndte, noget tid før han endte som MC'er til de store demonstrationer. Det begyndte faktisk som en nedtrykt tilstand:

“Jeg har haft, hvad man kan kalde en klimadepression, men man skal huske på, at grunden til, at man føler denne depression eller angst er, fordi vi er ved at miste noget smukt. Det smukkeste, der er – nemlig den planet, vi kender til, og hvor der er liv på.”

Adrian peger på, at den erkendelsesrejse, som han har været på, er en svær men nødvendig rejse.

“Man skal huske, at når man er deprimeret over klimaet, så er det en forståelse af, hvad vi er i gang med at miste – og hvor smukt det er.

INGEN KLODE, INGEN MENNESKERETTIGHEDER

Adrian peger også på, at klimakrisen går hårdere ud over folk i fattige lande, og at det er med til at skabe yderligere ulighed i verden.

“En af de grundlæggende menneskerettigheder er retten til liv, og vi er jo i gang med at udrydde folks livsgrundlag. Ansvaret ligger især hos os i den vestlige verden, da det er os, der igennem lang tid har udledt mest CO₂.”

Men selv om klimaproblemerne er større i den fattige del af verden, så er det sværere for folk i de fattige lande at råbe op.

“Aktivister bliver anholdt og forsvinder rundtom i verden. Det risikerer vi ikke i Danmark. Vi er privilegerede, og dermed har vi også et større ansvar i forhold til folk med færre midler i fattigere lande. Jeg vil faktisk sige, at vi er moralsk forpligtede til at råbe op.”

Selv om vi ikke oplever klimakrisen som dødelig i Danmark, så mener Adrian, at resultatet vil være det samme for os alle sammen – rige som fattige:

“Vi har kun én klode, og vi er nødt til at forene os i klimakampen. Det kan vi gøre gennem menneskerettighederne. Man kan sige, at det er to sider af samme sag. Ingen menneskerettigheder – ingen klode. Ingen klode – ingen menneskerettigheder.” ►

NYTTIGE LINKS

På klimastrejke.org kan du følge det Greta Thunberg-inspirerede initiativ Fridays for Future. Det kan du læse mere om her Fridaysforfuture.org eller på Instagram på @klimastrejke eller på facebook.com/FridaysForFutureDenmark

ADRIANS BEDSTE KLIMARÅD

Det er super fint at tænke på at købe færre ting, spise mindre kød og cykle i stedet for at køre bil, men du kan gøre meget mere, hvis du forsøger at ændre lidt større ting. En af Adrians klimapointer er, at det ikke dig, der er problemet, men os. Han mener, at der bor en potentiel aktivist inden i os alle. Her er Adrians bedste klimaråd til danske teenagere:

1. **Kig på din skole eller din arbejdsplads:** Hvorfor er lyset tændt, når I ikke er der? Kan kantinen blive vegetarisk? Hvad med at foreslå nogle solceller på taget? Hvor bidrager I til klimakampen, og hvor besværer I den?
2. **Lokalområdet:** Kan man kontakte det lokale trafikselskab og opfordre dem til at droppe diesel og i stedet bruge el i busser og tog? Måske kommunens biler også kunne køre på el i fremtiden? Kan kommunen investere i vindmøller? Skriv et debatindlæg eller start en lokal aktivistgruppe – hvad end der batter!
3. **Dig selv:** Sluk lyset, tag kortere bade, og spis mindre kød – det har vi fået at vide i årevis. Det er problematisk, hvis det er det eneste, vi gør. Effekten er nemlig begrænset, da størstedelen af vores CO₂-udslip kommer fra infrastruktur, industri og transport. Derfor skal vi heller ikke udskamme os selv for vores individuelle forbrug, men gøre en aktiv forskel, hvor end vi kan. Lav noget larm! Vær politisk!

AMNESTYS KLIMAANBEFALINGER:

- Stater skal sørge for, at de mindsker udledningen af drivhusgasser. Det skal ske så hurtigt som muligt og gennem internationalt samarbejde og assistance. Stater skal sørge for den globale temperaturstigning ikke overstiger 1,5 grader celsius.
- Stater skal udfase brug af fossile brændstoffer senest i 2050.
- Der skal findes alternative energikilder, som er produceret under etiske former og uden for eksempel brug af børnearbejde. I 2050 skal alt energi være baseret på kulstof-neutral energi.
- Stater skal skabe systematiske forandringer, der sikrer et stabilt klima på en måde, som opretholder og fremmer menneskerettighederne. Udviklingslande bør støttes i deres klimadagsorden, og når katastrofen melder sig.
- Mennesket skal sættes i centrum. Der skal vises hensyn til de mest marginaliserede/udsatte grupper. De skal have mulighed for at søge oprejsning, hvis deres ret til vand, mad og bolig krænkes.
- Staten bør sikre, at alle mennesker har lige adgang til information om klimaforandringerne. Klimaforkæmpere og aktivister skal kunne deltage i fredelige demonstrationer uden at blive straffet og kunne ytre sig kritisk.

JUSTICE WARRIORS

Materialet består af denne case og fire andre cases samt tilhørende lærervejledninger. Materialet er målrettet 7.-10. klasse. Materialet er gratis. Redaktionen er afsluttet november 2019.
 Redaktion: Signe Poppenbøll Hansen (ansv.), Lene Vendelbo/vendelbokommunikation.dk (skribent)
 Layout: Tina Schembecker/eye-on-you.com

Materialet er udviklet sammen med Robert F. Kennedy Human Rights og støttet af Østifterne.

AMNESTY INTERNATIONAL

Gammeltorv 8, 5. sal
 1457 København K
 Tlf. 33 45 65 65
www.amnesty.dk/undervisning
 E-mail: undervisning@amnesty.dk

